

Informace

o nehodovosti na pozemních komunikacích v České republice za rok 2004

Podle údajů počítačového systému evidence nehod v silničním provozu bylo v roce 2004 Policii České republiky nahlášeno **196 484** nehod, při kterých bylo **1 215** osob usmrceno, **4 878** těžce zraněno a **29 543** osob zraněno lehce. Odhad způsobené **hmotné škody** je ve výši **9,687 mld. Kč**. Porovnání hodnot základních ukazatelů s rokem 2003 je následující:

Nárůst zaznamenáváme v kategorii:

- ☐ počet nehod o 633, tj. o 0,3%
- ☐ odhad hmotné škody o 353,1 mil. Kč, tj. o 3,8%.

Pokles zaznamenáváme v kategorii:

- ☐ počet usmrcených o **104 osob, tj. o 7,9%**
- ☐ počet těžce zraněných o 375 osob, tj. o 7,1%
- ☐ počet lehce zraněných o 769 osob, tj. o 2,5%.

V období posledních 15 let je počet usmrcených v roce 2004 čtvrtý nejnižší, když nejméně usmrcených bylo v roce 1990 (1 173 osob) a méně usmrcených bylo ještě v roce 1991 a 1998 (1 194, resp. 1 204). Nejvíce usmrcených bylo v roce 1994 (1 473 usmrcených osob).

Vývoj základních ukazatelů nehod za posledních 10 let je uveden v následující tabulce.

NEHODY A JEJICH NÁSLEDKY ZA POSLEDNÍCH 10 LET

Rok	Počet nehod	Usmrceno	Těžce zraněno	Lehce zraněno	Hmotná škoda v mil. Kč
1995	175 520	1 384	6 298	30 866	4 877,20
1996	201 697	1 386	6 621	31 296	6 054,40
1997	198 431	1 411	6 632	30 155	5 981,60
1998	210 138	1 204	6 152	29 225	6 834,00
1999	225 690	1 322	6 093	28 747	7 148,80
2000	211 516	1 336	5 525	27 063	7 095,80
2001	185 664	1 219	5 493	28 297	8 243,90
2002	190 718	1 314	5 492	29 013	8 891,20
2003	195 851	1 319	5 253	30 312	9 334,27
2004	196 484	1 215	4 878	29 543	9 687,39

V průběhu posledních 10 let byl počet usmrcených jen třikrát pod zatím hranicí 1 300 usmrcených osob a v tomto desetiletém období je hodnota roku 2004 druhá nejnižší (po roce 1998). Počet nehod v tomto období je pátý nejnižší, počet lehce zraněných osob dosáhl páté nejvyšší hodnoty (po roce 1995 až 1997 a 2003), ale počet těžce zraněných je v roce 2004 nejnižší za posledních deset let. Hodnota odhadu hmotných škod se přiblížila hranici 10 miliard Kč.

Stav dopravní nehodovosti v roce 2004 lze charakterizovat také konstatováním, že v průměru každé necelé 3 minuty (přesně 2,7minut) byla Policii ČR nahlášena nehoda, každých 18 minut byl při nehodě lehce zraněn člověk a každých 108 minut došlo ke zranění těžkému. V průměru každou 7,2 hodinu zemřel při nehodě člověk a každou hodinu byla způsobena hmotná škoda přesahující jeden milión Kč (přesně 1 102 845 Kč).

1. Viníci nehod

V následující tabulce je přehled o počtech nehod a počtech usmrcených osob podle sledovaných viníků, včetně podílu na celkovém počtu nehod, resp. počtu usmrcených osob, v roce 2004 (Index ROK 2003=100%).

PŘEHLED VINÍKŮ A ZAVINĚNÍ NEHOD

Viník, zavinění nehody rok 2004	Počet nehod	tj. %	Počet usmrcených	tj. %
ŘIDIČEM MOTOROVÉHO VOZIDLA	180 402	91,8	1 104	90,9
ŘIDIČEM NEMOTOROVÉHO VOZIDLA	2 833	1,4	45	3,7
CHODCEM	1 911	1,0	49	4,0
JINÝM ÚČASTNÍKEM	233	0,1	0	0,0
ZÁVADOU KOMUNIKACE	603	0,3	0	0,0
TECHNICKOU ZÁVADOU VOZIDLA	1 298	0,7	1	0,1
LESNÍ, DOMÁCÍ ZVĚŘÍ	8 484	4,3	0	0,0
JINÉ ZAVINĚNÍ	720	0,4	16	1,3

Celkové zvýšení počtu nehod ovlivnili především řidiči motorových vozidel a z nich zejména řidiči nákladních automobilů – ve srovnání s rokem 2003 došlo ke zvýšení o 2 026 nehod (tj. o 7,6%), řidiči autobusů zavinili o 98 nehod více (tj. o 5,5%), řidiči traktorů o 148 nehod více (tj. o 22,8%). Vyšší je i počet nehod zaviněných lesní zvěří (o 958 nehod, tj. o 12,7%), závadou komunikace (o 116 nehod, tj. o 23,8%) a tzv. jiným zaviněním. Naproti tomu méně nehod zavinili cyklisté – snížení o 207 nehod (tj. o 7,1%), chodci o 26 nehod méně (o 1,3%) a nižší je i počet nehod zaviněných řidiči osobních automobilů (o 1,4%) a jednostopých motorových vozidel (o 4,4%).

Nejvíce usmrcených osob bylo při nehodách zaviněných řidiči osobních automobilů – 839 osob (tj. o 59 osob méně – o 6,6%). Při nehodách zaviněných řidiči jednostopých motorových vozidel bylo usmrceno 61 osob (o 22 osob méně). Poměrně výrazný pokles smrtelných následků registrujeme i u nehod zaviněných chodci – snížení o 11 osob (tj. o 18,3%) a u nehod zaviněných cyklisty - snížení o 22 osob (tj. o 33,8%).

V roce 2004 zaregistrovala policie celkem 17 175 nehod, kdy viník nehody z místa ujel. Bylo při nich usmrceno 23 osob a dalších 1 157 osob bylo zraněno. Počet těchto nehod je oproti stejnému období předchozího roku nižší o 2,6%, počet usmrcených je stejný a počet zraněných je o 34 osob vyšší.

V následující tabulce je uvedeno porovnání počtu nehod a jejich následků podle stáří osobních automobilů. Z tabulky je patrný poměrně nízký podíl nehod zaviněných řidiči vozidel vyrobených před rokem 1985 a tento podíl se v porovnání s rokem 2003 dále snížil. Vozidla vyrobená před rokem 1980 se na počtu nehod podílejí 3,6%, ale na počtu usmrcených 5,4%.

Osobní automobily rok výroby - rok 2004	Počet nehod	tj. %	Počet usmr- cených	tj. %	Rozdíl Usmrcených (oproti r. 2003)	závažnost nehod (usmrceno na 1000 nehod)
2000 – 04	36499	28,3	150	17,9	4	4,1
1995 – 99	39 882	31,0	242	28,8	-9	6,1
1990 – 94	24 301	18,9	172	20,5	-31	7,1
1985 – 89	17 945	13,9	174	20,7	-3	9,7
1980 – 84	4 949	3,8	32	3,8	-18	6,5
Vyrobená před r. 1980	4 612	3,6	45	5,4	-17	9,8
Nezjištěno	661	0,5	24	2,9	13	-

Absolutně nejvíce usmrcených připadá na nehody zaviněné řidiči osobních automobilů vyrobených v letech 1995 až 1999, kdy zahynulo 242 osob. S výjimkou vozidel vyrobených po roce 1995 je u ostatních výrobních ročníků hodnota závažnosti vyšší než průměrná hodnota (tj. 6,5 usmrcených připadajících na 1 000 nehod). Nejnížší hodnota tohoto ukazatele – 4,1 je u vozidel vyrobených po roce 2000 (nepoměr podílu této kategorie vozidel na počtu nehod a smrtelných zranění lze vysvětlit efektivitou bezpečnostních prvků jejich konstrukčního a technického řešení). Ukazatel závažnosti nehod má nejvyšší hodnotu u osobních automobilů vyrobených před rokem 1980, kde na 1000 nehod připadá 9,8 usmrcených osob a dále u vozidel vyrobených v letech 1985 až 1989, kde má hodnotu 9,7 usmrcených. Z těchto údajů však nelze vyvozovat další významnější závěry bez souvislostí s četností výskytu a průjezdností vozidel dané kategorie let výroby.

Bilanci počtu usmrcených osob nepříznivě ovlivnili zejména řidiči nákladních automobilů, neboť při jimi zaviněných nehodách zahynulo 154 osob, tj. ve srovnání s rokem 2003 o 34 osob (28,3%) více. V následující tabulce je uvedeno členění nehod a jejich následků u nehod zaviněných řidiči nákladních automobilů podle hmotnostních kategorií.

Porovnání vývoje v kategorii nákladních automobilů dle jejich celkové hmotnosti.

Nákladní automobily, Hmotnostní kategorie; rok 2004	Počet nehod	Počet Usmrcených	Rozdíl počtu nehod	Rozdíl počtu usmrcených
do 3,5 tuny	11 293	62	1 841	30
3,6 až 10 tun	6 777	31	314	2
nad 10 tun	10 408	58	1 103	-1
Nezjištěno	756	3	-1 280	3

Nejhorší situace byla u nákladních automobilů kategorie do 3,5t, kde došlo k **největšímu nárůstu počtu usmrcených osob (o 30 osob)**. U všech uvedených hmotnostních kategorií došlo ke zvýšení počtu nehod.

Výrazné zvýšení proti roku 2003 je v kategorii nehod zaviněných řidiči vozidel registrovaných v zahraničí. Počet nehod vzrostl na 6 069, byl vyšší o 558, tj. o 10,1%, počet usmrcených vzrostl na 87, byl vyšší o 37 osob, tj. o 74%, a zraněno bylo 1 126 osob, více o 142 osob, tj. o 14,4%. Nejvíce těchto nehod zavinili řidiči vozidel registrovaných v SRN – 2 019 nehod, přičemž bylo usmrceno 24 osob, následují nehody řidičů vozidel ze Slovenska – 1 472 nehod s 21 úmrtími, řidiči vozidel z Polska zavinili 880 nehod rovněž s 21 usmrcenými osobami, řidiči vozidel registrovaných v Rakousku zavinili 436 nehod, kdy zahynulo 6 osob, a řidiči vozidel z Holandska zavinili 216 nehod s pěti úmrtími.

V porovnání s rokem 2003 zavinili více nehod řidiči vozidel registrovaných v Polsku a v SRN (o 168, resp. o 136 nehod) a nárůst počtu usmrcených osob byl nejvyšší u nehod zaviněných řidiči vozidel registrovaných na Slovensku a v Polsku (o 12, resp. o 11 osob). O sedm usmrcených osob více si vyžádaly nehody vozidel registrovaných ve SRN a o 5 usmrcených osob více nehody řidičů vozidel registrovaných v Litvě.

Z důvodu technické závady vozidla bylo v roce 2004 zaviněno 1 298 nehod (tj. 0,7% z celkového počtu nehod). Při těchto nehodách byla jedna osoba usmrcena a dalších 179 osob bylo zraněno. Nejčastější příčinou bylo nesprávné uložení nákladu - celkem 357 nehod, na druhém místě v pořadí četnosti následuje jiná technická závada (např. otevření přední kapoty, upadnutí výfuku, najetí na roztrženou pneumatiku) – 239 nehod, následuje upadnutí, ztráta kola vozidla - 208 nehod, defekt pneumatiky způsobený průrazem nebo náhlým únikem vzduchu - 173 nehod (včetně uvedeného úmrtí). Závada provozní brzdy se podílela na zavinění 112 nehod.

Chodci zavinili celkem 1 911 nehod, z toho nejvíce nehod zavinili muži – 802 nehod, děti zavinily 681 nehod, ženy - 375 a zbytek připadá na skupiny chodců. Při těchto nehodách zahynulo 49 osob, tj. o 11 osob méně než v roce 2003. Nejtragičtější příčinou nehod chodců v roce 2004 bylo neopatrné nebo náhlé vstoupení do vozovky z chodníku nebo krajnice, při těchto nehodách zahynulo 17 chodců (o 6 méně než v roce 2003), a nesprávné zhodnocení dopravní situace mělo za následek smrt 8 chodců (o 6 méně než v roce 2003).

Dalším specifikem nehod zaviněných chodci je vysoký počet nehod zaviněných pod vlivem alkoholu, vždyť 215 chodců – viníků - bylo v době nehody pod vlivem alkoholu (tj. 11,3%, tedy

téměř každý devátý chodec - viník nehody). Velmi tragické bylo pro chodce přecházení mimo přechod, kdy při 738 nehodách zahynulo 21 chodců.

Při nehodách zaviněných řidiči motorových vozidel z důvodu neumožnění nerušeného a bezpečného přejetí vozovky chodci („nedání přednosti chodci“) přecházejícímu po vyznačeném přechodu zahynulo v roce 2004 celkem 20 chodců (o 1 osobu více než v roce 2003, ale také téměř třikrát více než v roce 2000, tedy poslední rok před stávající zákonnou úpravou), 210 chodců bylo těžce zraněno (+ 28 osob) a 677 bylo zraněno lehce (+ 85 osob). Nejhorší situace byla v letech 2002 a 2001, jak ukazuje následující tabulka.

Rok	2000	2001	2002	2003	2004
počet nehod	496	938	893	758	869
usmrceno osob	7	30	32	19	20
těžce zraněno	131	210	234	182	210
lehce zraněno	374	736	658	592	677
Nezraněno	8	15	16	14	17

2. Hlavní příčiny

Počty nehod a počty usmrcených osob podle sledovaných hlavních příčin nehod zaviněných řidiči motorových vozidel jsou v níže uvedené tabulce.

Bezmála sto patnáct tisíc nehod připadá na nesprávný způsob jízdy, který je tak stále nejčtenější hlavní příčinou nehod řidičů motorových vozidel, dalších téměř 18% nehod připadá na nedání přednosti v jízdě, necelých 17% nehod připadá na nepřiměřenou rychlost jízdy a 2,3% nehod zavinili řidiči z důvodu nesprávného předjíždění. Nejvíce usmrcených osob připadá na nehody zaviněné z důvodu nepřiměřené rychlosti jízdy - 461 osob, tj. téměř 42% z následků nehod zaviněných řidiči motorových vozidel.

HLAVNÍ PŘÍČINY NEHOD ZAVINĚNÝCH ŘIDIČI MOTOROVÝCH VOZIDEL

Hlavní příčina nehody rok 2004	Počet nehod	tj. %	Počet usmrcených	tj. %
NEPŘIMĚŘENÁ RYCHLOST	29 890	16,6	461	41,8
NESPRÁVNÉ PŘEDJÍŽDĚNÍ	4 224	2,3	74	6,7
NEDÁNÍ PŘEDNOSTI	32 225	17,9	191	17,3
NESPRÁVNÝ ZPŮSOB JÍZDY	114 063	63,2	378	34,2

Oproti roku 2003 je počet nehod vyšší v kategorii nepřiměřená rychlost jízdy – o 2 391 nehod (o 8,7%) a nedání přednosti v jízdě - o 182 nehod (tj. o 0,6%). U nesprávného způsobu jízdy zaznamenáváme pokles počtu nehod o 2,2% a u nesprávného předjíždění o 1,7%.

Méně usmrcených registrujeme v kategorii nepřiměřená rychlost jízdy - o 35 osob (tj. o 7,1%) a v kategorii nesprávný způsob jízdy – o 67 osob (tj. o 15,1%). Naproti tomu více usmrcených zaznamenáváme v kategorii nedání přednosti v jízdě - o 30 osob (tj. o 18,6%). U hlavní příčiny nesprávné předjíždění zůstal počet usmrcených osob na úrovni roku 2003.

Nejčtenější příčinou nehod řidičů motorových vozidel v roce 2004 bylo nevěnování potřebné pozornosti řízení vozidla a nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem a tyto dvě příčiny tak představují více jak 1/3 celkového počtu nehod řidičů motorových vozidel.

pořadí	DESET nejčtenějších příčin nehod řidičů motorových vozidel; Rok 2004	Počet nehod
1.	řidič se plně nevěnoval řízení vozidla	30 997
2.	nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem	30 912

3.	nesprávné otáčení nebo couvání	20 518
4.	nepřízpůsobení rychlosti stavu vozovky	16 797
5.	nedání přednosti upravené dopravní značkou "DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ !"	10 614
6.	nezvládnutí řízení vozidla	10 360
7.	nepřízpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky	6 903
8.	vjetí do protisměru	6 524
9.	vyhýbání bez dostatečného bočního odstupu	5 509
10.	nedání přednosti při odbočování vlevo	4 594

V porovnání s rokem 2003 zavinili řidiči motorových vozidel více nehod zejména z důvodu:

- ❖ nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky o 2 651 nehod
- ❖ nesprávného otáčení nebo couvání o 866 nehod
- ❖ vyhýbání bez dostatečného bočního odstupu o 594 nehod.

Naproti tomu byl nižší počet nehod zaviněných především z důvodu:

- ❖ nevěnování potřebné pozornosti řízení vozidla o 2 860 nehod
- ❖ nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem o 901 nehod
- ❖ nezvládnutí řízení vozidla o 820 nehod.

Jak vyplývá z další tabulky, **nejtragičtější příčinou** nehod v hodnoceném období bylo nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu (tj. zatáčka apod.), následují nehody zaviněné z důvodu nevěnování pozornosti řízení vozidla, vjetí do protisměru, nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky atd. Na tyto čtyři příčiny tak připadá 499 usmrcených osob, tj. více jak 45% z celkového počtu usmrcených při nehodách zaviněných řidiči motorových vozidel.

pořadí	DESET nejtragičtějších příčin nehod řidičů motorových vozidel; rok 2004	počet usmrcených osob
1.	Nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky	158
2.	Řidič se plně nevěnoval řízení vozidla	129
3.	Vjetí do protisměru	108
4.	Nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky	104
5.	Nepřizpůsobení rychlosti vlastnostem vozidla a nákladu	73
6.	Nezvládnutí řízení vozidla	67
7.	Nedání přednosti upravené dopravní značkou "DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ !"	53
8.	Kolize s protijedoucím vozidlem při předjíždění	43
9.	Překročení předepsané rychlosti stanovené pravidly	36
10.	Nepřizpůsobení rychlosti viditelnosti	33

Počet usmrcených osob byl v porovnání s rokem 2003 vyšší u nehod zaviněných zejména z důvodu:

- ❖ kolize s předjížděným vozidlem při předjíždění o 16 osob
- ❖ nedání přednosti upravené dopr. značkou " DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ !" o 13 osob
- ❖ nepřizpůsobení rychlosti hustotě provozu o 10 osob
- ❖ nesprávné otáčení nebo couvání o 7 osob.

Počet usmrcených osob byl nižší u nehod zaviněných především z důvodu:

- ❖ vjetí do protisměru o 37 osob
- ❖ nezvládnutí řízení vozidla o 20 osob
- ❖ nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky o 15 osob
- ❖ nevěnování potřebné pozornosti řízení vozidla o 13 osob.

3. Nehody zaviněné pod vlivem alkoholu

Pod vlivem alkoholu bylo zaviněno celkem 8 445 nehod (tj. 4,5% z celkového počtu), při kterých bylo 59 osob usmrceno a 3 674 zraněno. Oproti roku 2003 je počet nehod nižší o 631 (tj. o 7%), **počet usmrcených je nižší o 52 osob (tj. o 46,8%)** a počet zraněných je nižší o 912 osob. Vývoj těchto nehod a jejich následků je doposud příznivý, připadá na ně 4,9% z celkového počtu silničních obětí a to je jeden z nejnižších podílů v posledních letech.

Řidiči osobních automobilů zavinili 6 918 těchto nehod (-491), cyklisté 499 nehod (-125), řidiči nákladních automobilů 519 nehod (+71), chodci 215 nehod (-37), řidiči motocyklů 112 nehod (-46), řidiči malých motocyklů 81 nehod (-15) a řidiči traktorů 52 nehod (+14).

4. Časové rozložení nehod

Oproti roku 2003 přibýlo nehod jen ve čtvrtek (o 6,1%) a v neděli (o 2,0%). Nejvíce ubylo úterních nehod (o 2%).

V následující tabulce je uveden přehled počtu nehod, jejich následků v jednotlivých dnech týdne v roce 2004 a srovnání s rokem 2003.

DEN V TÝDNU rok 2004	POČET NEHOD	ROZDÍL NEHOD	POČET USMRCENÝCH	ROZDÍL USMRCENÝCH
Pondělí	31 670	-529	196	24
Úterý	28 643	-570	145	12
Středa	30 467	-120	149	-11
Čtvrtek	30 558	1 747	167	-6
Pátek	34 635	-80	198	-15
Sobota	22 527	-175	198	-84
Neděle	17 984	360	162	-24

Nejvíce obětí na lidských životech mají, i přes značné snížení, stále **sobotní nehody, při kterých bylo usmrceno 198 osob a stejný počet připadá i na páteční nehody**. Velmi vysoký počet usmrcených zaznamenáváme i u pondělních nehod (196 usmrcených). Nejméně usmrcených (145 osob) bylo při úterních nehodách. Pouze pondělní a úterní nehody si vyžádaly ve srovnání s rokem 2003 více usmrcených, zvýšení představuje 14%, resp. 9%. Největší relativní pokles zaznamenáváme u sobotních a nedělních nehod - o 29,8%, resp. o 12,9%.

Nejvyšší závažnost nehod (tj. počet usmrcených osob připadajících na 1 000 nehod) zaznamenáváme u nedělních nehod, kde tento ukazatel má hodnotu 9 (tj. o 1,5 procentního bodu méně, než v roce 2003). Vysokou hodnotu tohoto ukazatele zaznamenáváme rovněž u sobotních nehod (8,8). Nejnižší hodnota připadá na středeční nehody (4,9).

Nejvíce nehod v roce 2004 bylo v říjnu (17 664 nehod) a v listopadu (17 553 nehod) a pouze v těchto měsících byla v roce 2004 překonána sedmnáctitisícová hranice. V dalších 5 měsících počet nehod překročil šestnáctitisícovou hranici. Nejméně nehod bylo Policii ČR nahlášeno v dubnu (15 246). Celkem v pěti měsících byl počet nehod vyšší než v loňském období a největší rozdíl registrujeme v březnu a v listopadu - o 1 930, resp. o 1 925 nehod více. A naopak největší pokles počtu nehod zaznamenáváme v prosinci a v září - o 2 747, resp. o 955 nehod méně.

Nejvíce obětí na životech bylo při říjnových nehodách - 143 usmrcených osob. Hranice 100 usmrcených byla překročena ještě v červnu, v červenci, v srpnu, v září a v prosinci. Nejméně usmrcených bylo v únoru a v lednu - 56, resp. 61 osob. V prosinci při nehodách zahynulo 123 lidí a to je osmý nejnižší počet za posledních 15 let. Nejhorší byl prosinec v roce 1994, kdy zahynulo 177 osob a naopak nejméně usmrcených bylo v prosinci roku 2001, kdy zahynulo 88 osob.

Počet usmrčených byl v porovnání se stejným obdobím loňského roku nižší ve všech měsících, s výjimkou srpna, října a prosince, kdy počet usmrčených byl vyšší o 8, resp. o 18 osob, resp. o 26 osob (v prosinci). Nejvyšší pokles zaznamenáváme v červenci a v lednu (o 56, resp. o 42 osob).

V přiloženém grafu „Porovnání vývoje počtu usmrčených osob oproti mezním hodnotám“ je znázorněn aktuální počet usmrčených osob v jednotlivých měsících letošního roku ve vztahu k minimálním a maximálním hodnotám v období 1990 až 2003. Z grafu mimo jiné vyplývá, že lednový, únorový, červencový, zářijový, ale i listopadový počet usmrčených patří k nejnižším za posledních 15 let. Naproti tomu říjnový počet se dostal do horní poloviny vymezené nejnižší a nejvyšší hodnotou počtu usmrčených v měsíci říjnu v uplynulých 14 letech.

Nejvyšší závažnost nehod (tj. počet usmrčených osob připadajících na 1 000 nehod) zaznamenáváme u srpnových a říjnových nehod (8,3 resp. 8,1). Vysokou hodnotu tohoto ukazatele zaznamenáváme i u prosincových nehod (7,6). Nejnižší hodnota připadá na lednové a únorové nehody (shodně 3,6) a poměrně nízkou hodnotu má tento ukazatel i u listopadových nehod (5,2 usmrčených osob). V roce 2004 připadalo na 1 000 nehod 6,18 usmrčených osob oproti 6,74 v roce 2003.

Nejhorším dnem roku 2004 v počtu dopravních nehod bylo pondělí 23. února s 1 370 nahlášenými nehodami. Hranice 1 000 nehod byla překročena ještě v pondělí 9. února, kdy bylo registrováno 1 177 nehod a v pátek 17. prosince, kdy bylo nahlášeno 1 026 nehod. Naopak nejméně nehod bylo zaregistrováno v neděli 1. února – 223 nehod. V průměru na jeden den hodnoceného období připadalo 537 nehod, tedy téměř stejně jako v roce 2003.

Nejtragičtějším dnem hodnoceného období byl čtvrtek 23. prosince, kdy při nehodách zahynulo 16 lidí, dalšími velmi tragickými dny bylo pondělí 13. prosince se čtrnácti oběťmi a sobota 28. srpna, kdy při nehodách zahynulo 12 lidí. 10 osob shodně zahynulo při nehodách v pondělí 19. července, v pátek 10. září, v pátek 8. října a v neděli 14. listopadu. Dalšími velmi tragickými dny je:

- ❖ středa 2. června, kdy zahynulo 9 lidí
- ❖ neděle 22. srpna, kdy zahynulo 9 lidí
- ❖ čtvrtek 7. října, kdy zahynulo 9 lidí
- ❖ pondělí 30. srpna, kdy zahynulo 9 lidí
- ❖ sobota 8. května, kdy zahynulo 8 lidí
- ❖ pátek 4. června, kdy zahynulo 8 lidí
- ❖ pondělí 28. června, kdy zahynulo 8 lidí
- ❖ sobota 26. června, kdy zahynulo 8 lidí
- ❖ úterý 10. srpna, kdy zahynulo 8 lidí
- ❖ pátek 1. října, kdy zahynulo 8 lidí
- ❖ čtvrtek 30. prosince, kdy zahynulo 8 lidí atd.

Dále 14krát má denní počet následků na životech hodnotu 7 usmrčených osob a 24 dnů šest úmrtí.

V průměru na jeden den hodnoceného období připadají 3,32 usmrčené osoby, tj. o 0,3 usmrčené osoby méně, než v roce 2003. V roce 2004 bylo jen 14 dnů, kdy při nehodách nepřišel nikdo o život; a to pouze v období leden až duben, pak již nebyl ani jeden den, který by se obešel bez následků na životech.

5. Místa nehod

Z celkového počtu připadá na obce téměř 72% nehod, přes 36% usmrčených, 52% těžce zraněných, téměř 60% lehce zraněných osob a přes 60% odhadu hmotných škod.

V přiložené tabulce je uvedeno členění nehod a jejich následků podle místa, tj. zda k nehodě došlo v obci, mimo obec nebo na dálnici. Index představuje porovnání s rokem 2003 (rok 2003= 100%).

MÍSTA NEHOD

Místo nehody rok 2004	Počet nehod	Počet usmrčených	Počet těžce zraněných	Počet lehce zraněných	Hmotná škoda v mil. Kč
V OBCI Index rok 2003=100%	141 165 98,8	438 90,1	2 536 97,0	17 520 96,9	5 845,54 101,3
MIMO OBEC Index rok 2003=100%	55 319 104,4	777 93,3	2342 88,8	12 023 98,2	3 841,84 107,7
z toho DÁLNIČE Index rok 2003=100%	5 002 117,2	56 119,1	93 87,7	598 107,0	603,35 121,3

V obci je vyšší - odhad hmotných škod – o 76,8 mil. Kč. Počet nehod je nižší o 1 698, počet usmrčených je nižší o 48 osob, počet těžce zraněných je nižší o 79 osob a lehce zraněných o 552 osob.

Mimo obec je vyšší - počet nehod o 2 331 a odhad hmotných škod o 276 mil. Kč. Nižší je počet usmrčených - o 56 osob, počet těžce zraněných o 296 osob a počet lehce zraněných o 217 osob.

Na dálnici je vyšší - počet nehod o 733, počet usmrčených o 9 osob, počet lehce zraněných o 39 osob a odhad hmotných škod o 106 mil. Kč. Nižší je pouze počet těžce zraněných o 13 osob.

V následující tabulce je uveden vývoj počtu usmrčených osob při nehodách v obci a mimo obec za posledních 10 let.

Počet usmrčených osob v obci a mimo obec, vývoj za posledních 10 let

Rok	počet usmrčených osob	
	v obci	mimo obec
1995	612	772
1996	600	786
1997	583	828
1998	464	740
1999	507	815
2000	520	816
2001	455	764
2002	501	813
2003	486	<u>833</u>
2004	438	777

Počet usmrčených osob v obci v roce 2004 je v období posledních 10 let nejnižší. V tomto směru byl nejhorší rok 1995, kdy při nehodách v obci zahynulo 612 lidí. Počet usmrčených osob při nehodách mimo obec byl v roce 2004 čtvrtý nejnižší, když nejméně usmrčených bylo v roce 1998 (740 osob). Oproti roku 2003 bylo při nehodách v obci usmrceno o 48 lidí méně a při nehodách mimo obec o 56 lidí méně.

Při nehodách v obci jsou nejvíce postiženou kategorií chodci, kterých v roce 2004 zahynulo 153 (o 2 usmrčené chodce méně), z toho téměř polovina (49%) při nočních nehodách. Nejvíce usmrčených chodců při nočních nehodách v obci připadá na sledované komunikace ve vybraných městech a na silnice I. třídy (29, resp. 20 usmrčených chodců). Na místních komunikacích bylo usmrceno 11 chodců apod.

Při nehodách mimo obec bylo **usmrceno 87 chodců** (o 14 usmrčených chodců méně), **z toho 69 chodců při nočních nehodách** (tj. více jak 79%) - převážně na silnicích I. a II. třídy (36, resp. 18 usmrčených chodců).

Celkově připadá nejvíce obětí chodců na silnice I. třídy - 91 usmrcených chodců, z toho 64 v noci; na sledovaných komunikacích ve velkých městech bylo usmrceno 54 chodců, z toho 29 chodců v noční době; na silnicích II. třídy bylo 43 usmrcených chodců, z toho 27 osob v noci; na místních komunikacích zahynulo 23 chodců, z toho 10 v noční době atd.

Při nehodách končících srážkou s chodcem bylo v roce 2004 usmrceno celkem 240 chodců, z toho 147 (tj. 61,3%) při nočních nehodách.

Bezmála ¼ nehod v roce 2004 se stala na místních komunikacích (24,8%), na silnicích I. třídy se stalo necelých 19% nehod apod. Počet nehod na dálnicích (5 002 nehod) tak představuje jen 2,5% z celkového počtu nehod v roce 2004. V porovnání s rokem 2003 bylo méně nehod pouze na vybrané komunikační síti velkých měst (pokles o 8,5%), na místních komunikacích (snížení o 0,1%) a na účelových komunikacích (snížení o 0,7%); na ostatních druzích komunikací zaznamenáváme zvýšení počtu nehod a největší relativní zvýšení bylo na dálnicích a na silnicích II. třídy – o 17,2%, resp. o 5,4%.

Druh komunikace rok 2004	Počet nehod	ROZDÍL NEHOD	Počet usmrcených	ROZDÍL USMRCENÝCH
Dálnice	5 002	733	56	9
Silnice I.třídy	36 645	1 549	467	-27
Silnice II.třídy	28 994	1 483	272	-25
Silnice III.třídy	21 233	380	187	-44
Komunikace sledovaná	35 585	-3 297	121	11
Komunikace místní	48 820	-66	85	-23
Účelová komunikace	20 205	-149	27	-5

Nejvíce usmrcených bylo při nehodách zaviněných na silnicích I. , II. a III. třídy. Na nehody na silnicích I. třídy tak připadá více jak 38% z celkového počtu usmrcených osob. Naproti tomu 56 usmrcených osob na dálnici v roce 2004, představuje 4,6% z celkového počtu usmrcených. Oproti roku 2003 byl počet usmrcených vyšší pouze na vybrané komunikační síti velkých měst (o 10%) a na dálnicích (o 19,1%). Největší relativní pokles byl na místních komunikacích a na silnicích III. třídy (o 21,3%, resp. o 19%).

6. Územní členění nehod

Porovnání počtu nehod a počtu usmrcených v jednotlivých teritoriích je v následující tabulce. (Index = ROK 2003 = 100%).

Nejvíce nehod bylo policií zaregistrováno na území jižní Moravy – 31 205 a nejméně pak na území jižních Čech – 15 275 nehod. Nejvíce usmrcených bylo při nehodách na území jižní Moravy – 235 osob a nejméně na území hl.m. Prahy – 56 osob.

NEHODY V JEDNOTLIVÝCH TERITORIÍCH

Ú Z E M Í ROK 2004	POČET NEHOD	INDEX	POČET USMRCENÝCH	INDEX	ROZDÍL USMRCENÝCH
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	29 598	83,2	56	86,2	-9
střední Čechy	26 161	103,9	191	91,0	-19
jižní Čechy	15 275	106,1	119	94,4	-7
západní Čechy	18 918	100,0	112	83,0	-23
severní Čechy	21 860	102,5	143	92,3	-12
východní Čechy	22 008	108,1	159	89,3	-19
jižní Morava	31 905	105,6	235	94,8	-13
severní Morava	30 759	103,0	200	99,0	-2

V porovnání s rokem 2003 byl počet nehod nižší pouze na území hl. m. Prahy, a to o 5991 nehod. Největší absolutní zvýšení je na území jižní Moravy a východních Čech – o 1695, resp. o 1 643 nehod. Počet usmrčených byl celoplošně nižší. Největší absolutní pokles byl na území západních Čech – o 23 osob. Naproti tomu nejnižší pokles byl na území severní Moravy – o 2 osoby.

Z porovnání závažnosti nehod, vyjádřené počtem usmrčených osob připadajících na 1000 nehod vyplývá, že nejhorší hodnota tohoto ukazatele je na území jižních Čech a jižní Moravy, kde na 1000 nehod připadá 7,8, resp. 7,4 usmrčených osob atd. V tomto směru nejpříznivější situace je na území hl.m. Prahy, kde na 1000 nehod připadá jen 1,9 usmrčených osob.

Průměr ČR představuje 6,18 usmrčených na 1 000 nehod a tato hodnota je o 0,55 procentního bodu nižší, než v roce 2003. Za posledních 5 má tento ukazatel nejnižší hodnotu.

Z porovnání počtu nehod v roce 2004 s rokem předchozím vyplývá, že pouze ve 13 okresech byl počet nehod nižší, než v roce 2003. Nejvíce nehod bylo na území okresu Brno-město (8961 nehod), Ostrava-město (6 197 nehod), Praha 4 (5 359 nehod), Praha 5 (5 177 nehod) atd. Nejmenší počet nehod byl na území okresu Jeseník, Rokycany a Rychnov nad Kněžnou (626, resp. 953, resp. 991 nehod).

K největšímu relativnímu zvýšení počtu nehod došlo na území okresu Vyškov (o 16,5% nehod více), Jeseník (o 15,9%), Strakonice (o 15,6%) a Uherské Hradiště (o 13,8%). K největšímu relativnímu snížení počtu nehod došlo na území okresu Plzeň město (o 9,3%), Teplice (o 5%), Hodonín (o 4,8%) a Kroměříž (o 4,5%).

Nejvíce usmrčených v roce 2004 bylo při nehodách na území okresu Ostrava - město (37 osob), dále Brno - venkov (31 osob), Praha - východ (30 osob), Frýdek-Místek (29 osob) a Brno - město (26 osob). Nejméně usmrčených – jen jedna osoba – bylo shodně na území okresů Praha 1, Praha 7, Praha 3 a Jeseník.

Největší absolutní nárůst počtu usmrčených osob (v porovnání s rokem 2003) zaznamenáváme na území okresů Ostrava – město (o 21 osob), Uherské Hradiště (o 12 osob), Praha východ (o 11 osob) a Most (o 9 osob). K největšímu absolutnímu poklesu počtu usmrčených osob došlo na území okresů Český Krumlov (o 21 osob), Žďár n. Sázavou (o 21 osob), Cheb (o 16 osob), Vsetín (o 15 osob) a Příbram (o 15 osob).

7. Souhrnné následky

Z celkového počtu 1 215 usmrčených osob při nehodách v silničním provozu bylo :

- 444** řidičů osobních automobilů
- 261** spolujezdců v osobním automobilu
- 243** chodců
- 99** cyklistů
- 74** řidičů motocyklů
- 44** řidičů nákladních automobilů
- 17** spolujezdců v nákladních automobilech
- 9** cestujících v autobuse
- 6** spolujezdců na motocyklech
- 6** řidičů malého motocyklu
- 4** řidiči a spolujezdci traktoru
- 4** řidiči autobusu
- 3** řidiči mopedu
- 1** řidič nemotorového vozidla.

Z celkového počtu 1 215 usmrcených osob bylo 24 dětí (o 9 méně než v r. 2003). Z uvedeného počtu usmrcených dětí bylo 15 dětí jako spolujezdci v osobních automobilech (o 3 děti více), 9 dětí - chodců (o 8 dětí méně) a žádné dítě - cyklista.

Z celkového počtu 1 215 usmrcených osob bylo nejvíce usmrcených ve věkové kategorii 25 až 34 let - 263 osob, v kategorii nad 64 let registrujeme 195 usmrcených osob, v kategorii 35 až 44 let zaznamenáváme 185 usmrcených a ve věkové kategorii 45 až 54 let registrujeme 184 usmrcených osob. K absolutnímu nárůstu oproti loňskému roku došlo pouze v kategorii nad 64 let, kde zaznamenáváme zvýšení o 7 usmrcených osob (tj. o 3,7%).

V porovnání s rokem 2003 jsme zaznamenali pokles počtu usmrcených osob zejména v kategoriích:

řidič osobního automobilu	o 35 osob
cyklista	o 24 osob
cestující v autobuse	o 14 osob
chodec	o 13 osob
spolujezdec v osobním automobilu	o 10 osob
spolujezdec na motocyklu	o 4 osoby
řidič mopedu	o 4 osoby.

Pouze v kategorii řidič a spolujezdec nákladního automobilu zaznamenáváme zvýšení počtu usmrcených - o 11, resp. o 4 osoby.

8. Závěr

Vývoj následků nehod v silničním provozu v roce 2004 můžeme hodnotit pozitivně a tento vývoj potvrzuje i relativně vysoký meziroční pokles počtu usmrcených osob (pokles o 104 usmrcených), který je od roku 1990 třetí největší (po roce 1998 – meziroční pokles o 207 osob a po roce 2001 – pokles o 117 osob). Meziroční pokles v roce 1998 byl ovlivněn především zavedením 50km rychlostního limitu pro jízdu v obci. Naproti tomu nejvyšší meziroční nárůst usmrcených zaznamenáváme v roce 1990 (o 259 osob).

Pokles počtu usmrcených osob při dopravních nehodách pokračuje prakticky již od druhé poloviny roku 2003 zejména v důsledku zintenzivnění činnosti Policie ČR a širokému zapojení sdělovacích prostředků.

V porovnání se stejným obdobím loňského roku zaznamenáváme zvýšení počtu usmrcených pouze u nehod zaviněných řidiči nákladních automobilů, a to o 34 osob. Naproti tomu došlo ke snížení počtu usmrcených osob zejména u následujících kategorií viníků nehod:

- u nehod zaviněných řidiči osobních automobilů (o 59 osob)
- u nehod zaviněných řidiči autobusů (o 24 osob)
- u nehod zaviněných cyklisty (o 22 osob)
- u nehod zaviněných řidiči motocyklů (o 17 osob)
- u nehod zaviněných chodci (o 11 osob)
- u nehod zaviněných řidiči malých motocyklů (o 5 osob)
- u nehod zaviněných technickou závadou vozidla (o 4 osoby)
- u nehod zaviněných traktoristy (o 2 osoby).

Přesto ve statistice nehod, která je pro rok 2004 velmi příznivá, existují některé pravidelně sledované položky, kde zatím zaznamenáváme nepříznivý vývoj v podobě nárůstu počtu usmrcených osob.)

Nárůst počtu usmrcených se projevil především :

- u nehod zaviněných cizincem (o 37 osob)
- u nehod zaviněných nedáním přednosti v jízdě (o 30 osob)
- u nehod končících srážkou jedoucích vozidel (o 24 osob)
- u nehod, které se staly v pondělí (o 24 osob)
- u nehod v denní době, za dobré viditelnosti (o 15 osob)
- u nehod, které se staly na rozbředlém sněhu (o 13 osob)
- u nehod, které se staly v úterý (o 12 osob)
- u nehod na vybrané komunikační síti velkých měst (o 11 osob)
- u nehod na dálnicích (o 9 osob)
- u nehod, které se staly na „místním náledí“ (o 4 osoby)
- u nehod v noční době, za snížené viditelnosti (o 3 osoby).

Poznámka:

Počty usmrcených a zraněných osob odpovídají stavu zjištěném do 24 hodin po nehodě.

V Praze dne 12. ledna 2005

Zpracoval : **plk.ing.Josef Tesařík** a **mjr. Petr Sobotka** , telefon: 974 834 384
Ředitelství služby dopravní policie Policejního prezidia ČR